

ข่าวสาร

ความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุ

Newsletter on Chemical Safety

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1

มีนาคม 2544

การประชุม International Forum on Chemical Safety (IFCS), Forum III ระหว่างวันที่ 14-20 ตุลาคม 2543 ณ เมืองซิลวาดอร์ ประเทศบราซิล

ฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการว่าด้วยความปลอดภัยทางด้านเคมีวัตถุ

ผู้เข้าร่วมประชุม

ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศต่างๆ (Governments) รวม 65 ประเทศ ผู้แทนจาก 9 องค์กรระหว่างประเทศ (Intergovernmental Organizations - IGO) ผู้แทนจาก 12 องค์กรเอกชน (Non-governmental Organizations, NGOs) รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 248 ท่าน และผู้สังเกตการณ์ 76 ท่าน โดยเป็นคณะผู้แทนไทยที่เข้าร่วมประชุม 11 ท่าน

ความเป็นมาของการประชุม International Forum on Chemical Safety (IFCS)

International Forum on Chemical Safety (IFCS) ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางช่วยให้เกิดการพัฒนากลยุทธ์ และความร่วมมือกันในการดำเนินงานตาม programme area ทั้ง 6 area ใน Chapter 19 ของ UNCED Agenda 21 (Environmentally Sound Management of Chemicals) ได้แก่

Program area

A : การขยายขอบข่ายและการเร่งให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการประเมินความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี

B : การพัฒนาให้มีการประสานร่วมมือกันในการจัดแบ่งชนิดและการแสดงฉลากของสารเคมี

C : การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านสารเคมีและความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี

D : จัดให้มีโครงการลดความเสี่ยงอันตราย

E : สนับสนุนการจัดการเกี่ยวกับสารเคมีในระดับชาติทั้งด้านศักยภาพและประสิทธิภาพ

F : การป้องกันการขนส่งสารเคมีและผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายระหว่างประเทศอย่างมีกฎหมาย

Forum สามารถให้เพียงความช่วยเหลือด้านหลักการ และการวิเคราะห์ผลที่ได้รับ ส่วนความสำเร็จของการดำเนินการ เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลแต่ละประเทศ ส่วนองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ ที่ผ่านมาก Forum มีการประชุมไปแล้ว 2 ครั้ง ได้แก่

(1) Forum I เป็นการประชุมครั้งแรก ระหว่างวันที่ 25-29 เมษายน 2537 ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

(2) Forum II ระหว่างวันที่ 7-16 กุมภาพันธ์ 2540 ณ กรุงออกตาวา ประเทศแคนาดา

Forum I และ II ได้มีมติตกลง กำหนด "Priorities for Action" รวม 40 หัวข้อเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการเรื่องเร่งด่วน (immediate action) และกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระยะยาวและต่อเนื่องใน Forum III

สรุปมติการประชุมที่สำคัญของ Forum III

1) ทบทวน IFCS Terms of Reference

Forum III มีมติเห็นชอบ IFCS/TOR ที่ทบทวนใหม่ ซึ่งปรับแก้ไขให้ทันสมัย ชัดเจนขึ้น โดยมีประเด็นสำคัญที่ปรับแก้ไข ได้แก่ member ของ Forum Standing Committee (FSC)

สาระในฉบับ

การประชุม International Forum on Chemical Safety (IFCS), Forum III ระหว่างวันที่ 14-20 ตุลาคม 2543 ณ เมืองซิลวาดอร์ ประเทศบราซิล	1
การยกร่างกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการปลดปล่อยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน	4
IFCS PRIORITIES FOR ACTION BEYOND 2000	6

เพิ่มจากเดิมจำนวน 21 คน เป็น 25 คน โดยที่ประชุมมีมติเลือกตั้ง Forum officers และ FSC ดังต่อไปนี้

- ประธาน (President) ประเทศบราซิล
- รองประธาน (Vice President)
 - Asia-Pacific Region : ประเทศญี่ปุ่น
 - Western Europe and the other Groups (WEOG) : ประเทศสวีเดน
 - Latin America and the Caribbean (LAC) : ประเทศเอกวาดอร์
 - African Region : ประเทศเซเนกัล
 - Central and Eastern Europe (CEE) : ประเทศฮังการี
- ประเทศผู้แทนจาก 5 Region

Region	ผู้แทนจาก Region	Alternate
Asia-Pacific	China Iran Rep. of Korea	Indonesia India Papua Newguinea
WEOG	Australia Germany USA	Switzerland U.K. Canada
LAC	Hondurus Trinidad & Tobago	EI Salvador Argentina
Africa	Madagascar Nigeria	Malawi Angolia
CEE	Russia Federation Slovenia	Czech Republic

- IOMC (Chairperson of IOCC) 1 คน
- 4 NGOs - industry, science, public interest, workers
- Host country for next Forum meeting : ประเทศไทย
- Immediate past president ประเทศแคนาดา รวมทั้งหมด 25 ท่าน

2) Priorities for Action Beyond 2000

จากการประชุม Forum I ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เมื่อปี 1994 Forum ได้เสนอ Priorities for Action รวม 40 หัวข้อ เมื่อประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานในช่วง 6 ปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบันปี 2000 Forum ได้พิจารณาและเห็นสมควรเสนอ Priorities for Action ใหม่ที่มีจำนวนลดลงกว่าครึ่งจากของเดิม ตรงประเด็นมากขึ้น (more focussed) และสามารถวัดผลได้ (measurable) สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (1) มีข้อมูลการประเมินความเสี่ยงของสารเคมีในภูมิภาคอื่น ๆ นอกเหนือจาก Temperate climatic region
- (2) มั่นใจว่าจะมีข้อมูลอันตรายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีในช่วงระยะเวลาสั้นที่สุดที่เป็นไปได้ (shortest possible time frame)

- (3) มั่นใจว่ามีข้อมูลอันตรายของสารเคมีที่ส่งออก
- (4) มีการจัดการเรื่อง stocks of pesticides และสารเคมีอื่น ๆ ที่เลิกใช้แล้ว
- (5) มีมาตรการระหว่างประเทศต่อ POPs (persistent organic pollutants)
- (6) มีความตระหนักเรื่อง การเกิดพิษต่อผู้ใช้สารเคมี
- (7) มีแผนแม่บทแห่งชาติด้านเคมีวัตถุ
- (8) มีการดำเนินการต่อต้านการขนส่งสารเคมีผิดกฎหมาย
- (9) สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือ เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ มีความสามารถในการดำเนินการสอดคล้องตาม Programme areas ต่าง ๆ ของ Forum

3) Barriers to Information Exchange

ที่ประชุมมีมติให้ Forum III มีหน้าที่สนับสนุนให้บุคลากรภาครัฐทั่วโลกที่รับผิดชอบเรื่องการบริหารจัดการสารเคมีสามารถเข้าถึง Internet (e-mail and web) ภายใน 1-2 ปี และมีการฝึกอบรมการใช้ Internet ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย

- ขอให้องค์กรต่าง ๆ จัดหา Funding ที่จำเป็นและดำเนินการตามมติข้างต้น
- เสนอให้ 1 องค์กรของ IOMC Organization เป็นผู้นำในการดำเนินการเรื่องนี้

4) Raising Awareness and Raising the Priority of Chemicals Management Capacity Building Issues at Political Levels.

- ที่ประชุมมีมติให้ Forum III
- เสนอให้ประเทศผู้ให้แต่ละประเทศ (each donor country) แต่งตั้ง Contact point สำหรับเรื่องการจัดการสารเคมี (chemical management)
 - ขอให้รัฐบาลต่าง ๆ และ international development agencies ประสานเรื่องการจัดการสารเคมีให้มีความเชื่อมโยงกับเรื่องที่สำคัญทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
 - เสนอให้จัดทำ capacity-building program ที่จำเป็นสำหรับ developing countries และ countries with economies in transition เพื่อนำไปสู่การดำเนินการจัดทำ PRTRs (Pollutant Release and Transfer Registers) inventories
 - กระตุ้นให้มีความร่วมมือกันระหว่าง various convention secretariats, IOMC organizations และ donors
 - เสนอให้พัฒนาความร่วมมือระหว่าง IFCS และ ILO ให้เข้มแข็ง

- กระตุ้นให้คณะกรรมการระดับชาติมีการดำเนินการอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาจัดทำ National profiles ส่งเสริมให้มีความตระหนัก (awareness raising) และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- เสนอให้ International organizations และ donor agencies สนับสนุน public interest NGOs ในเรื่อง chemical safety ให้เข้มแข็ง

- กระตุ้นให้มีผู้แทนจาก Donor agencies ที่สำคัญ ๆ เช่น World Bank, regional development banks, GEF, UNDP, OEC-DAC เข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ของ IFCS

5) การมีส่วนร่วมที่สำคัญของประเทศไทยใน Forum III

ผู้แทนประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นผู้อภิปรายและผู้นำเสนอใน plenary session 3 เรื่องได้แก่

(1) หัวหน้าคณะผู้แทนไทย ศ.ดร. ภักดี โพธิศิริ เข้าร่วมอภิปรายใน Round Table : In Partnership for Global Chemical Safety ในวันที่ 15 ตุลาคม 2543

(2) ศ.ดร. ภักดี โพธิศิริ เข้าร่วมเป็นผู้นำเสนอเรื่อง Prevention of Illegal International Traffic in Toxic and Dangerous Products ในวันที่ 17 ตุลาคม 2543

(3) นพ. ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล (แทน นพ. สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ) เข้าร่วมเป็นผู้นำเสนอเรื่อง Raising Awareness and Raising the Priority of Chemicals Management Capacity Building Issues at All levels, The Thailand's Experiences ในวันที่ 18 ตุลาคม 2543

6) การประชุมครั้งต่อไปของ IFCS

คณะผู้แทนไทยประสบความสำเร็จในการเจรจาต่อรองเป็นเจ้าของจัดการประชุมครั้งต่อไป คือ Forum IV โดยประเทศอังกฤษขอถอนตัว และรับเป็นเจ้าของจัดการประชุม Forum V กล่าวคือ

Forum IV กำหนดให้มีการประชุมในปีพ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) ที่ประเทศไทย

Forum V กำหนดให้มีการประชุมในปีค.ศ. 2005 หรือ ค.ศ. 2006 ที่ประเทศอังกฤษ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะผู้แทนไทย

จากการเข้าร่วมประชุม Forum III นี้ ประเทศไทยได้รับการยอมรับให้เป็นสถานที่จัดประชุมครั้งต่อไปคือ Forum IV ในปีพ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค Asia-Pacific รวมทั้งประเทศไทยมีความตื่นตัว ตระหนักต่อความจำเป็นในการพัฒนาความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุให้เข้มแข็ง

ดังนั้น คณะผู้แทนไทยต่างมีความเห็นตรงกันว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กร และคณะกรรมการฯ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการว่าด้วยความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น ให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะการร่วมมือประสานงานกันระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้มีการดำเนินงานตามแผนแม่บทพัฒนาความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุแห่งชาติ และร่วมกันเตรียมการจัดการประชุม Forum IV เพื่อเป็นเกียรติภูมิของประเทศไทยและประสานกับ IFCS ในฐานะเป็น Forum Standing Committee

ข้อคิดเห็นของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

การที่ประเทศไทยได้รับการยอมรับให้เป็นสถานที่จัดการประชุมครั้งต่อไป คือ Forum IV ในปี 2003 แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุในระดับโลกอย่างเชิงรุก อีกทั้งนานาประเทศในภูมิภาคนี้ (Asia-Pacific region) ต่างยอมรับว่าประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปมากในเรื่องนี้

ดังนั้นการที่ประเทศไทยเข้าร่วมดำเนินการใน IFCS และเป็นเจ้าภาพจัดประชุม Forum IV จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุของประเทศไทย รวมทั้งเป็นโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ ประสบการณ์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ

การรกร่างกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการปลดปล่อย สารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (International Legally Binding Instrument for Implementing International Actions on Certain Persistent Organic Pollutants (POP))

กองจัดการสารอันตรายและกากของเสีย
กรมควบคุมมลพิษ

การประชุมคณะมนตรีประศาสน์การโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP Governing Council) เมื่อเดือนพฤษภาคม 2538 มีมติให้องค์กรระหว่างชาติ Inter-Organization Programme on the Sound Management of Chemical (IOMC) ร่วมกับ Intergovernmental Forum on Chemical Safety (IFCS) พิจารณาแนวนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติการจัดการสารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อมซึ่งกำหนดไว้ในบทที่ 19 (Chapter 19) ตามแผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21 (Agenda 21)

IOMC และ IFCS ได้เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนปฏิบัติในหลายประเด็น รวมทั้งเรื่องการกำหนดกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อลดการเสี่ยงต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จากการปลดปล่อยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Persistent Organic Pollutants: POPs) 12 ชนิด ในเบื้องต้นคือ Aldrin, Dieldrin, Endrin, DDT, Toxaphene, Chlordane, Heptachlor, Mirex, Hexachlorobenzene, PCBs, Dioxins และ Furans ตลอดจนเสนอแนะให้มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างชาติในเรื่อง POPs ซึ่งสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการบริหารขององค์การอนามัยโลก (World Health Assembly : WHA) และอนุสัญญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution และ Barcelona Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution รวมทั้งมติการประชุมรัฐบาลระหว่างชาติเรื่อง Protection of the Marine Environment from Land-Based Activities

ในส่วนของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) และองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ต้องการให้มีกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการปลดปล่อยสาร POPs เบื้องต้น 12 ชนิดดังกล่าว และมีมติให้ WHO โดย IFCS และ UNEP

โดย UNEP Chemicals ร่วมกับรัฐบาลประเทศต่าง ๆ จัดทำร่างอนุสัญญา POPs (POPs Convention) ขึ้น

IFCS และ UNEP จึงได้ร่วมกันจัดประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล (Inter-Governmental Negotiating Committee, INC)

- ครั้งแรกที่เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา ในเดือนกรกฎาคม 2541
- ครั้งที่ 2 ที่กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ในเดือนมกราคม 2542
- ครั้งที่ 3 ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในเดือนกันยายน 2542
- ครั้งที่ 4 ที่กรุงบอนน์ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในเดือนมีนาคม 2543

โดยมีผู้แทนรัฐบาลจากประเทศต่าง ๆ องค์กรรัฐบาลระหว่างชาติ องค์กรภายใต้สังกัดการสหประชาชาติ องค์กรเอกชน สมาคม มูลนิธิ ภาคอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษาและอื่น ๆ เพื่อเตรียมกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศบังคับใช้สำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นที่สาร POPs ทั้ง 12 ชนิดดังกล่าว รวมทั้งศึกษาและพิจารณาสาร POPs อื่น ๆ นอกเหนือจาก 12 ชนิด ที่กำหนดไว้แล้วด้วย โดยให้พิจารณาจากกระบวนการและกฎเกณฑ์บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ INC ยังได้เสนอแนะให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา และประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านวิชาการและงบประมาณ เพื่อให้ประเทศเหล่านั้นสามารถปฏิบัติตามมาตรการกลไกทางกฎหมายเกี่ยวกับสาร POPs โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการติดตามตรวจสอบ การจัดทำทำเนียบ การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการการศึกษาทางเลือกใหม่และการจัดทำลายสารที่หลีกเลี่ยงการใช้โดยวิธีที่เอื้ออำนวยต่อสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษในฐานะหน่วยประสานงาน (focal point) ของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP)

ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อม ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดทำรายงานสถานะภาพข้อมูลสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานของประเทศ (National POPs Profile) นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามาจาก dioxins และ furans

แต่เนื่องจากการดำเนินงานดังกล่าวยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย และยังมีปัญหาในเรื่องการสืบค้นที่มาและแหล่งกำเนิดของ dioxins และ furans จึงได้ประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน German Technical Cooperation (GTZ) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในการจัดทำทำเนียบแหล่งกำเนิด dioxins และ furans และได้ประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมวิชาการเกษตร กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์บริการ กรุงเทพมหานคร การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในการดำเนินการจัดทำทำเนียบแหล่งกำเนิด dioxins และ furans ในประเทศ เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางหรือมาตรการในการลด ป้องกัน และแก้ไขปัญหามาจาก dioxins และ furans ต่อไป

กรมควบคุมมลพิษยังได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับทราบและเสนอแนะแผนการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจาก dioxins และ furans ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการ dioxins และ furans ภายในประเทศ ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษได้กำหนดแผนงานที่จะดำเนินการเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์ dioxins และ furans จากกิจกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทต่อไป

ในส่วนการดำเนินงานระหว่างประเทศ กรมควบคุมมลพิษได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง เพื่อร่างกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุมสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อม เน้นที่สาร POPs ทั้ง 12 ชนิดดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งศึกษาและพิจารณาสาร POPs อื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษร่วมกับ UNEP และ IFCS ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2540 เพื่อให้ประเทศสมาชิกในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกได้ตระหนักและเข้าใจสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานครอบคลุมถึงชนิด ประเภท การใช้ แหล่งกำเนิดมลพิษ ปัญหา อันตราย การจัดการ รวมทั้งแนวทางที่จะให้มีการควบคุมเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ และจัดทำเป็นอนุสัญญาต่อไป และได้

จัดการประชุมระดับผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศเมื่อเดือนตุลาคม 2541 เพื่อจัดเตรียมหลักเกณฑ์บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และกระบวนการในการกำหนดสาร POPs เพิ่มเติมสำหรับการปฏิบัติระหว่างประเทศในอนาคต ขณะนี้ UNEP ร่วมกับรัฐบาลประเทศต่าง ๆ จะได้จัดการประชุมยกร่างอนุสัญญาดังกล่าวต่อไปจนกระทั่งบรรลุข้อตกลงในหลักเกณฑ์ที่สำคัญของอนุสัญญา

ในปี พ.ศ. 2542 องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ได้จัดการประชุมเพื่อพิจารณาคำจำกัดความและรายชื่อประเทศในภูมิภาค 7 ภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย อาฟริกา เอเชีย ยุโรป ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน ตะวันออกไกล อเมริกาเหนือ และแปซิฟิกตะวันตกเฉียงใต้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชั่วคราวเพื่อพิจารณา ทบทวนสารเคมีและจัดทำเอกสารข้อมูลเพิ่มเติม ตลอดจนกำหนดภาระหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ภาคี การยุติข้อพิพาท และการเสนอสถานที่เป็นสำนักเลขานุการ

อนุสัญญาดังกล่าวนี้มีผลบังคับใช้และประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมวัตถุอันตรายเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเทศไทยจะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายในฐานะประเทศผู้นำเข้าสารเคมีและยังเป็นประโยชน์ในการประเมินความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีก่อนการนำสารเคมีเข้ามาใช้ภายในประเทศ ตลอดจนเป็นการป้องกันมิให้มีการลักลอบทิ้งสารเคมีอันตรายที่อยู่ในระบบการค้าระดับสากล และพยายามใช้กฎหมายของประเทศเพื่อควบคุมสารเคมีอันตรายให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

ในทำนองเดียวกัน หากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกสารเคมี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องออกกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติเพื่อควบคุมการส่งออกตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานในประเทศไทย

ประเทศไทยโดยกรมวิชาการเกษตร เป็นตัวแทนผู้มีอำนาจของรัฐ (Designated National Authority : DNA) ในส่วนที่เกี่ยวกับสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ ภายใต้เครือข่ายขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และกรมควบคุมมลพิษเป็น DNA ในส่วนของสารเคมีอื่น ๆ ที่มีใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ ภายใต้เครือข่ายของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP)

ปัจจุบัน กรมควบคุมมลพิษอยู่ในระหว่างประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศในการพิจารณาตัวบทอนุสัญญาฯ ทั้งในด้านนโยบายและการปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติตามพันธกรณี ตลอดจนผลประโยชน์ของประเทศจากการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฯ และเมื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขแล้ว ประเทศไทยไม่สามารถลงนามในเวลาที่กำหนดได้อย่างไรก็ตามอนุสัญญาฯ เปิดโอกาสให้รัฐต่าง ๆ เข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติได้ หลังจากที่อนุสัญญานี้ได้ปิดการให้ลงนามแล้ว ฉะนั้น การเข้าเป็นภาคีสำหรับประเทศไทยจึงต้องกระทำโดยการภาคยานุวัติ หลังจากที่ได้นำเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ โดยการภาคยานุวัติแล้ว จะต้องแจ้งมติเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงการต่างประเทศทราบ เพื่อ

กระทรวงการต่างประเทศ จะได้ดำเนินการจัดทำ และส่งมอบภาคยานุวัติสารต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ต่อไป

นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษ ยังได้ประสานกับฝ่ายเลขาธิการอนุสัญญาฯ อดเตอร์ดัมฯ องค์การระหว่างประเทศและประเทศภาคีสมาชิก ในการดำเนินงานด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคนิค เศรษฐกิจ และกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับสารเคมี รวมทั้งข้อมูลด้านสารพิษวิทยา และความปลอดภัย ตลอดจนพันธกรณีเกี่ยวกับการนำเข้าสารเคมี และข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งออก สารเคมี และได้มีแผนการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจาก PCBs ซึ่งเป็นสารเคมีอุตสาหกรรมที่อยู่ในรายชื่อสารเคมีที่ถูกควบคุมภายใต้อนุสัญญาฯ อดเตอร์ดัมฯ โดยประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน German Technical Cooperation (GTZ) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อย PCBs และการจัดการ PCBs ภายในประเทศต่อไป

IFCS PRIORITIES FOR ACTION BEYOND 2000

International Forum on Chemical Safety (IFCS) ในฐานะเป็นสื่อกลางช่วยให้เกิดการพัฒนากลยุทธ์ และความร่วมมือกันในการดำเนินงานตาม "Priorities For Action" ซึ่งประกอบด้วย programme area ทั้ง 6 area ใน Chapter 19 ของ Agenda 21 (Environmentally Sound Management of Chemicals) Forum สามารถให้ความช่วยเหลือด้านหลักการและการวิเคราะห์ผลที่ได้รับ ความสำเร็จของการดำเนินการเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลแต่ละประเทศ

กลุ่มงานพัฒนาความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุ
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ส่วนองค์การระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของภาครัฐ

Priorities for Action beyond 2000 at a glance

มีทั้งหมด 17 หัวข้อ ตัวอักษรหมายถึง Programme area ส่วนตัวเลข หมายถึง หัวข้อในแต่ละ programme area ได้แก่

A1	Harmonise assessment principles	D3	POPs Convention to enter force
A2	Evaluate at least 1000 substances	D4	Prevent accidents and associated hazardous exposures
A3	Provide hazard data for non-assessed substances	D5	Establish poison control centres
B1	Harmonise classification and labelling	D6	Develop pollution release and transfer registers
C1	Co-ordinate national information flows	E1	Establish national contact points and co-ordination mechanism ; prepare National Profiles
C2	Implement Rotterdam Convention (PIC)	E2	Develop National Action Plans
C3	Request safety data sheets	E3	Promote bilateral assistance
D1	Establish Integrated Pest and Vector Management	F1	Prevent illicit trafficking (pending Forum III discussions)
D2	Address obsolete chemicals		

Programme Area A

การขยายผลและเร่งรัดการประเมินความเสี่ยงของสารเคมีในระดับนานาชาติ
(Expanding and accelerating the international assessment of chemical risks)

1. ควรจะพัฒนาหลักการทั่วๆ ไปสำหรับกระบวนการในดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นระบบและมาตรฐานเดียวกันโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ หลักการดังกล่าวควรจะเป็นที่ยอมรับโดยนานาชาติ จึงจะทำให้การประเมินความเสี่ยงโดยหน่วยงานระดับสากลและระดับชาติมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ภายในปี 2004 International Programme on Chemical Safety (IPCS) และ Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemical (IOMC) Participating Organizations ควรจะทำให้มั่นใจได้ว่า ข้อเสนอแนะ (recommendations) สำหรับ common principles for harmonised approach ควรจะมี available for terminology, cancer reproductive และ developmental toxicology

2. Hazard evaluation (ซึ่งเป็น step แรกของ risk assessment) ควรจะปฏิบัติในแนวทางเดียวกับ requirements ของ harmonised health and environmental risk assessments และ methodology ที่แนะนำใช้กันอยู่ทั่วโลก การ evaluations ดังกล่าวนี้นี้ ควรดำเนินการด้วยความสนับสนุนช่วยเหลือของ IOMC โดยใช้ OECD Screening Information Data Set (SIDs) (ที่สร้างขึ้นโดยบริษัทสมาชิกของ ICCA) ร่วมกับ OECD Test Guidelines and Principles of Good Laboratory Practice (GLP)

การทำ Hazard evaluation ของสารเคมีเพิ่มอีกอย่างน้อย 1,000 ชนิด ควรจะเสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2004 จุดมุ่งหมายของการทำ Risk assessment ก็เพื่อ estimate ความเป็นไปได้ของการเกิดผลกระทบ (adverse effect) ต่อมนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่นๆ และ/หรือต่อระบบนิเวศน์ ซึ่งจะต้องมีความเข้าใจเรื่องการได้รับสัมผัส (exposure) susceptibility ของสปีชีส์ต่างๆ หรือระบบใดที่อาจได้รับผลกระทบ ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ Test methods และข้อมูลควรถูกพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละภูมิภาคมากขึ้น

ควรเสาะหาความร่วมมือจากประเทศกำลังพัฒนา เพื่อจะช่วยให้มั่นใจได้ว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและต้องการเพื่อประเมินผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ในสภาพประเทศเหล่านั้น ได้รับการพัฒนาและประเมินผล

3. สำหรับสารเคมีทุกชนิดที่มีการจำหน่าย ควรจะให้สาธารณะได้รับทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับอันตรายของสารเคมีเหล่านั้น ข้อมูลของสารเคมีที่ประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้รับสัมผัสมากที่สุด และรับในปริมาณมาก ควรได้รับการดำเนินการก่อน

ในการนำหลักการไปปฏิบัติ IFCS Standing Committee ควรจะพัฒนา proposal for an additional Priorities for Action เพื่อจะอภิปรายในที่ประชุม Forum IV ซึ่ง Priorities for Action นี้ ควรจะระบุถึง:

บทบาทของภาคอุตสาหกรรมและรัฐบาลที่จะทำให้ข้อมูลของการทดสอบและการแปลผล (ที่นำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับอันตรายหรือความเสี่ยงอันตรายของสารเคมี) เป็นที่รับรู้โดยประชาชนทั่วไป

ความพยายามที่จะให้มีการลดการใช้สัตว์ทดลองสำหรับการทดสอบด้านพิษวิทยา เมื่อมีวิธีการอื่นที่ใช้ได้ และให้การรับประกันเรื่องความปลอดภัยได้เหมือนกัน (a similar assurance of safety)

วิธีการอื่นๆที่สามารถประกันว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะเป็นที่รับรู้แก่สาธารณะโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

Programme Area B

ปรับการจำแนกชนิดและฉลากของสารเคมีให้เป็นระบบและมาตรฐานเดียวกัน
(Harmonization of the Classification and labelling of chemicals)

1. Forum ตระหนักว่าการจัดทำระบบการจัดกลุ่มสารเคมี และการทำฉลากสารเคมีให้สอดคล้องกันทั่วโลก (global harmonization of the classification and labelling of chemicals) จะช่วยป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังเพิ่มความสะดวกต่อธุรกิจการค้าสารเคมี การจัดทำระบบดังกล่าวคาดว่าจะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในไม่ช้า ในระบบประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ เช่น เกณฑ์การจำแนกสารเคมี labelling systems และ guidelines สำหรับข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี (material safety data sheets) จะมีเรื่องเกี่ยวกับ hazard communication อยู่ด้วย Forum ประสงค์ให้ทุกประเทศรับเอาระบบดังกล่าวไปใช้โดยเร็วที่สุด

ภายในระยะเวลา 2 ปี ที่ระบบมีการแพร่หลาย ควรจะมีอย่างน้อย 5 ประเทศในแต่ละภูมิภาคที่มีกระบวนการในการนำเอาระบบนี้ไปใช้และคาดหวังว่าภายในปี ค.ศ. 2008 จะมีการนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบในทุกประเทศ

Programme Area C

**การแลกเปลี่ยนข้อมูลความเป็นพิษและความเสี่ยง
ของสารเคมี**

**(Information exchange on toxic chemicals and
chemical risks)**

1. ควรส่งเสริมให้รัฐบาลของทุกประเทศกำหนดและ/หรือจัดทำแผนงาน (arrangements) สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลของสารเคมีได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งหากมีการปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ อุปสรรคเรื่อง การแลกเปลี่ยนข้อมูลจะแก้ไขได้ง่าย สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ฉับไว ทันต่อเวลา ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสื่อสารกันในภาษาที่ all relevant parties ต้องการได้

โครงการประเภนี้อาจจะเขียนอธิบายไว้ในแผนปฏิบัติการระดับชาติ (National action plan) โดยมี input จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานของรัฐทุกระดับ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป องค์กรต่างๆ ของ IOMC และ their regional structures พิจารณาแนวทางปฏิบัติอย่างกว้างๆ เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งภายในและระหว่างประเทศทำได้สะดวกขึ้น

ภายในปี 2005 อย่างน้อย 5 ประเทศในแต่ละภูมิภาค และภายในปี 2010 ประเทศส่วนใหญ่ควรมีโครงการ (arrangement) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสารเคมีที่เป็นอันตราย ที่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบ

2. Forum ตระหนักถึงบทบาทของ Rotterdam

Convention on Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade ในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารพิษ

ภายใน Forum IV (พ.ศ. 2543) ทุกประเทศควรได้ร่วมสัตยาบันลงนามรับรอง (ratify) หรือเข้าร่วมในอนุสัญญา และร่วมดำเนินงานทันที นอกจากนี้ควรมีมาตรการที่จำเป็น (necessary procedure) เพื่อดำเนินการ (implement) ตามอนุสัญญาได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จ

3. Forum ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายของสารเคมี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ ในรูปแบบที่อ่านและเข้าใจได้ง่าย และส่งเสริมให้ทุกประเทศจัดทำกลไกในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยใช้กระบวนการที่สอดคล้องกับวิธีการของ safety data sheet ของ ILO Chemical Convention (1990)

ภายในปี 2004 ประเทศส่วนใหญ่ควรมีขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อที่จะแน่ใจได้ว่า สารเคมีใดก็ตามที่มีการใช้จะต้องมีข้อมูลด้านความปลอดภัยที่เหมาะสมและเชื่อถือได้ ข้อมูลดังกล่าวต้องเข้าถึง อ่าน และทำความเข้าใจง่าย และสอดคล้องกับ Safety data sheet ของ 1990 International Labour Organization (ILO) Chemicals Convention (No.170) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา Globally Harmonized System ในการจำแนกและฉลากสารเคมี

**ขอเชิญส่งบทความ ข้อเสนอแนะ คำถาม บอกรับเป็นสมาชิก หรือยื่นเอกสารที่
กลุ่มงานพัฒนาความปลอดภัยด้านเคมีวัตถุ (IPCS) ชั้น 4 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
โทร. 590-7286, 590-7021 โทรสาร 590-7287 และที่ tcsnet@fda.moph.go.th**

คณะบรรณาธิการ

**ที่ปรึกษา นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ นพ.วิชัย โชควิวัฒน์
ดร.ภักดี โพธิศิริ และ นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล**

นพ.วิฑูร พูลเจริญ	นางเยาวลักษณ์ เพชรรัตน์	นางฉันทนา จุติเทพารักษ์	ดร.ทรงศักดิ์ ศรีอนุชาติ
นางนิตยา มหาผล	นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	ดร.จารุพงษ์ บุญหลง	นายธีระศักดิ์ พงศ์พนาไกร
นพ.ศุภชัย รัตนมณีฉัตร	พญ.จิรพร เกตุปรีชาสวัสดิ์	นส.อมรวา วงศ์พุทธพัทธ์	นส.พรพิศ ศิขุรุทธ์
นส.อรรค์ คงพานิช	นส.ชุติมา จามิกรกุล	นส.ภวัญญา มีมั่งคั่ง	